

СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ VI–XIV СТ.

РОМАН СЛАДКОПІВЕЦЬ

**КОНДАК
ПРО
СПОКУСУ ЙОСИФА**

СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ VI-XIV СТ.
ДЖЕРЕЛА ХРИСТІЯНСЬКОГО СХОДУ

У серії «**Джерела Християнського Сходу**»

побачили світ:

- 1.** Теодор Студит. **Поучення**
- 2.** **Мистецтво молитви.** Упорядник ерм. Харитон
- 3.** Никодим Святогорець. **Невидима боротьба**
- 4.** Григорій Ниський. **Життя Мойсея**
- 5.** Авва Доротеї. **Поучення і послання**
- 6.** **Щірі розповіді прочанина своєму духовному отцеві**
- 7.** Йоан Золотоустий. **Про священство**
- 8.** **Дідахе**
- 9.** **Християнське життя за Добротолюбієм**
- 10.** **Києво-Печерський Патерик**
- 11.** Теофан Затворник. **Про покаєння**
- 12.** Микола Кавасила. **Життя у Христі**
- 13.** Дмитро Туптало. **Лік духовний**
- 14.** Василій Великий. **Гомілії**
- 15.** **Древній патерик**
- 16.** Василій Великий. **Морально-аскетичні твори**
- 17.** **Святі отці про молитву та духовну тверезість**
- 18.** Теофан Затворник. **Нагадування всесесним монахиням про те, чого від них вимагає чернецтво**
- 19.** Микола Кавасила. **Пояснення Божественної літургії**
- 20.** Йоан Золотоустий. **Похвали святому апостолові Павлові**
- 21.** Кирило Єрусалимський. **Містагогічні катехизи**
- 22.** Ориген. **Про молитву**
- 23.** Григорій Ниський. **Про блаженства**
- 24.** Максим Ісповідник. **Тлумачення Господньої молитви. Містагогія**
- 25.** **Ліствиця**
- 26.** Роман Сладкопівець. **Кондак про десять дів**
- 27.** Роман Сладкопівець. **Кондак про відречення Петра**
- 28.** Теофілакт Болгарський. **Тлумачення святого Євангелія від Матея**
- 29.** Роман Сладкопівець. **Кондак про Йосифа**

СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ VI-XIV СТ.

РОМАН СЛАДКОПІВЕЦЬ

КОНДАК
ПРО
СПОКУСУ ЙОСИФА

30

ДЖЕРЕЛА ХРИСТИЯНСЬКОГО СХОДУ

СЕРІЯ ЗАСНОВАНА У 1999 РОЦІ

СВІЧАДО

Львів • Видавництво “Свічадо” • 2017

Переклад з грецької: ієрм. Онуфрій (Олег Кіндратишин)

УДК 27-29
ББК 86.37-16
С 47

На обкладинці – мозаїка «Йосиф тікає, залишивши одіж у руках єгиптянки»
із Собору св. Марка у Венеції, XIII ст.

Сладкопівець Роман

С 47 Кондак про спокусу Йосифа / Роман Сладкопівець ; пер. з гр. ієрм. Онуфрій (Олег Кіндратишин). – Львів : Свічадо, 2017. – 32 с. (серія «Джерела Християнського Сходу»).

ISBN 978-966-938-106-4

ISBN 978-966-395-199-7 (серія)

Пропонуємо поетизований переклад з грецької кондака св. Романа Сладкопівця *Про спокусу Йосифа*. Це драматичне представлення старозавітного епізоду про спокусу праведного Йосифа в Єгипті (*Бт* 39,1-12). Йосиф, взірець ціломудрія (чистоти і повздержності), перемагає плотську пристрасть в особі сластолюбної єгиптянки. Ця коротенька біблійна розповідь у мистецькому викладі св. Романа Сладкопівця збагачена живими діалогами і монологами, вишуканими поетичними зображеннями окремих подробиць, постаючи величавою драмою протиставлення величі людського духа праведника та нищості й слабкості особи, яка перебуває у рабстві гріха.

УДК 27-29
ББК 86.37-16

ISBN 978-966-938-106-4
ISBN 978-966-395-199-7 (серія)

© Святоуспенська Унівська Лавра Студійського Уставу, 2017

Джерела Християнського Сходу

Роман Сладкопівець
КОНДАК ПРО СПОКУСУ ЙОСИФА

Технічний редактор *Галина Горбачук*

Підписано до друку 04.08.2017. Формат 60х84 1/16. Папір офс. Офс. друк.
Ум.-друк. арк. 1,9. Ум. фарбовідб. 2,3. Обл.-вид. арк. 0,6.

ТзОВ Видавництво «Свічадо» (Свідоцтво серії ДК №1651 від 15.01.2004)
79008, м. Львів, а/с 808, вул. Винниченка, 22.

Тел.: (032) 244-57-44, факс: (032) 240-35-08. E-mail: post@svichado.com, url: www.svichado.com

Віддруковано згідно з наданим оригінал-макетом
у ПП «Видавництво "Бона"», (свідоцтво серії ДК №4275)
вул. Наукова, 5, м. Львів, 79009, тел. (032) 254-02-74

Вступ

Кондаки – це богословські поеми, метричні проповіді, які складаються з одного або декількох вступів (кондаків) та багатьох строф (ікосів), пов'язаних між собою акростихом; строфи слідуєть законам візантійської поезії рівноскладдя та однаково-наголошеності. З-під пера св. Романа Сладкопівця (+ після 555), найбільшого церковного поета за всю тисячолітню історію Візантії, постало пребагато священних гімнів.

Кондак *Про спокусу Йосифа* (SCh 99, 258-293) – це драматичне представлення старозавітного епізоду про спокусу праведного Йосифа в Єгипті (*Бт* 39,1-12). Йосиф, взірець ціломудрія (чистоти і повздержності), перемагає плотську пристрасть в особі сластолюбної єгиптянки. Ця коротенька біблійна розповідь у мистецькому викладі св. Романа Сладкопівця збагачена живими діалогами і монологами, вишуканими поетичними зображеннями окремих подробиць, постаючи величавою драмою протиставлення величі людського духа праведника та ницості й слабкості особи, яка перебуває у рабстві гріха. Кондак подає думки про духовну свободу і рабство: на правду вільний той, хто, подібно до Йосифа, не є рабом гріха, а порушник заповідей Божих – це раб, хоч і за соціальним становищем був би і знатною людиною. Йосиф, хоч і проданий у рабство, є паном, бо панує над пристрастями, а єгиптянка, хоч і пані, є рабинею гріха.

У цій драматичній поемі св. Роман Сладкопівець тонко прояснює і аналізує душевний стан дійових осіб. Суть драми – це зображення людської душі в особливо важливих і сильних її прояхах, зображення душі у ті моменти, коли в ній борються протилежні устремління. Перед нами постає єгиптянка, жінка фараонового урядовця Потіфара, розпалена гріховною пристрастю до

праведного юнака. Вона прикладає всі зусилля, щоб покорити собі Йосифа, урізноманітнюючи атаки, змінюючи свій вигляд, не обмежуючи себе ніякими моральними міркуваннями. Єгиптянка вмовляє його не бентежитися тим, що вона пані, а він раб, бо всі люди рівні між собою, як учасники тої самої природи, і всі походять від одних Адама і Єви. Вона пробує підкупити юнака, обіцяючи багатство і свободу від рабства, а як ні, то погрожує в'язницею. Вона лестить Йосифу, вихваляючи його скромність, благородне походження і добродушність. Коли ж усі зваби виявились даремними, єгиптянка схоплює Йосифа за одіж, думаючи силою удержати його при собі.

Йосиф постає немов величний борець на арені спокус, йому допомагають ангели. Проти нього – єгиптянка, якій на поміч прибігають демони. На арену боротьби виходять два соратники обом на допомогу: *З Йосифом стояла Чистота, а перед жінкою стояло Любострастя*. Укінці переможця Йосифа сам Господь вінчає вінцем перемоги.

Кондак *Про спокусу Йосифа* проголошує християнське моральне й аскетичне вчення про чесноту повздержності, про чистоту і подружню вірність, кондак, немовби, подає урок про ціломудріє. Увесь свій ораторський хист, мову насичену риторичними прийомами, образними метафорами, антитезами, св. Роман застосовує з метою вкоренити в уми і серця своїх читачів біблійне вчення про добродушність. Життя християнина – це боротьба з ворогами спасіння; кожен християнин – це воїн Царя Небесного. Щоб бути переможцем у цій боротьбі, християнин повинен подвизатися у чеснотах. На чолі чеснот – ціломудріє – любов до істинної Премудрості Божої, устремління ума і спрямування волі до Божественного, утвердження в принципах християнської моральності.

Усі вірні запрошені наслідувати праведного Йосифа, жити в ціломудрії, яке супроводжує Божа благодать і підтримує його в боротьбі з тілесною похиттю.

Через цілий кондак золотою ниткою проходить біблійне вчення про Боже всевідання: *Нема створіння, скритого від нього; все оголене і явне перед його очима* (Єв 4,13); приспів кондака постійно наголошує, що *все бачить Невсипуще Око*.

Джерелом натхнення для Кондака *Про Йосифа* могла послужити проповідь св. Йоана Златоуста: *Про Йосифа і про ціломудріє* [PG 56,587-590 (dubia)], між обома творами прослідковується взаємозв'язок; а також інші твори: *Про відречення Петра, і про Хрест, та про те, як Йосиф явився праобразом Христа* [PG 59,613-620 (dubia)] та драматичний епос св. Єфрема Сирійського про життя Йосифа [ed. Bedjan M. *Histoire complète de Joseph par saint Éphrem...* Paris 1887, 1891 (dubia). Лат. пер. Lamy Th. S. *Ephraemi Syri hymni...* t. III, 1891, кол. 231-639].

[Zincone S. *Romano il Melodo* / NDPAC III, 4602-4604. Grosdidier de Matons J. *SCh* 99, 247-257. *Romano il Melode, Kontakia/1* (ed. Trombi U.), pp. 87-96. Цветков П. *Песни св. Романа Сладкопевца на Страстную седмицу*. М. 1900. Успенский Н. *Роман Сладкопевец и его кондаки* / ЖМП, 1966, №11, 1967 и Богословские Труды, IV (1968), 191-201].

Книга Буття, 39,1-12

Йосифа ж приведено в Єгипет, де купив його Потіфар, двірський вельможа фараона, начальник вартових, єгиптянин, у ізмаїльтян, що привели його туди. А Господь був з Йосифом, і щастило йому в усьому: він був у домі свого пана, єгиптянина. Бачив же його пан, що Господь був з ним і що щастив йому Господь у всьому, що робив, тож Йосиф знайшов ласку в очах свого пана й слугував йому, й цей наставив його над своїм домом і все, що мав, дав йому в руки. З того часу, як він поставив його над своїм домом і усім, що мав, Господь поблагословив дім єгиптянина заради Йосифа та й Господнє благословення було на всьому, що було в нього вдома й на полі. Він передав усе, що мав, Йосифові в руки й, маючи його при собі, не клопотався нічим, окрім харчів, які сам їв. Йосиф же був поставний і гарний з виду. І сталося по тім, що сказано, жінка його пана кинула оком на Йосифа та й сказала: “Візьми лишень мене”. Але він відмовив і сказав до жінки свого пана: “Ось мій пан, маючи мене, не знає, як я знаю, що в домі, й усе, що він має, дав у мої руки. Він сам не більший від мене у цім домі й не застеріг собі нічого, крім тебе, бож ти його жінка. Як же мені вчинити таке велике зло і згрішити перед Богом?” І було, що коли вона день-у-день підмовляла Йосифа, він її не слухав, щоб узяти її, щоб бути з нею. Та одного дня, коли він увійшов у дім виконувати свою службу, а там у домі не було нікого з домашніх, вона вхопила його за одержу й каже: “Візьми ж бо мене!” Але він залишив свою одержу в її руках і втік та й вийшов надвір.

Κονδάκ *Προ σποкусу Ἰοσιφa*
Κοντάκιον εἰς τὸν πειρασμὸν τοῦ Ἰωσήφ, γλας 8
Ακροστιχ: <εἰς τὸν Ἰωσήφ Ῥωμανοῦ ἔπος>
У Святий і Великий Понеділок

Кондак 1

Всемудро завершивши поприще посту,
Спомин Господніх Страстей починаючи з любов'ю,
Прийдіть, браття всі, Йосифа мудрого
Святу ревність старанно наслідуймо.
Страхаючись смоковниці безпліддя (*Мт 21,19*),
Милостинею усолоду пристрастей висушім,
Щоб Воскресіння радісно передхопивши,
Немов миро, згори приймімо прощення,
Бо все бачить Невсипуще Око.

Кондак 2

Тих, що до пори Страстей Твоїх прибули,
Поклонитись удостой і Воскресенню,
Спасе, Невсипуще Око.

Кондак 3

Розпусність підманює юного до усолоди,
А Чистота мужність цнотливому приводить.
Поміж них у Єгипті праведний Йосиф,
Боячись, щоб не згрішити,
Бо все бачить Невсипуще Око.

Кондак 4

На тужбу Якова нині спогляньмо,
Зненавидьмо замисел братів лукавий,
Але наслідуймо праведного Йосифа,
Бо зберігши ціломудріє незаплямоване,
Визволений був з небезпек усіляких,
Бо все бачить Невсипуще Око.

Грос I

Маючи Царя, який Царство Небесне дає воїнам своїм,
Зодягнімось в чесноту – незламне всеозброєння душі,
Щоб як благородумні побороли ми гріх.

Яку ж саме маємо на думці чесноту? Бачим,
що це любомудріє,
Мистецтво ж воно із мистецтв, і, як чуєм,
виявляється воно наукою з наук.

Нею, мов по драбині, ведена душа й вознесена
на небесного життя висоту.

Благорозумності і мужності людей вона навчає,
Ще й ціломудрія і правди.

Цими оружжями себе укріпім,
І благодать Христову попросім:
Бо дає тим, що люблять Його,
Проти ворогів увінчатися перемогою,
Бо все бачить Невсипуще Око.

Інок 2

Щоб ми всі збагнули славу преясную,
Яку посіда́ чеснота й подає,
Про Йосифа повість поквапмося,
Привселюдно, як гоже, донесті́,
І набудьмо через повздержність життя любомудре.
Продали Йосифа із пристрасті заздрості,
Та він не був аж ніяк пристрастей рабом,
Бо наче мудрець – непідлеглий ум його,
І пристрасті тілесні він опанував.
Тому підлєсливість жінки ним не хитала,
Але її лєстощі він мужньо відкидав.
Слова ж, мов вітри, вона випускала,
Щоб ціломудрія дім завалити.
І, немов дощ, сп'яніння виливала,
Й пропонувала багатств своїх ріки.
Та юнак благородний Йосиф
На непохитній скалі стояв стійко,
Бо все бачить Невсипуще Око.

Інок 3

Тілом раб, та мислення нерабське той цнотливий мав,
Який у сні собі явився як цар, а нині стався куплений
як раб.

Хоч над ним панували, та він панував над своїми
панами.

Господар його шанував, а господиня його пожадала.
Хороша була прихильність владаря,
Та вельми негідним був володарки намір.
Чоловік любив за скромність Йосифа,
А жінка через своє зіпсуття зваблювала благородного.
Того втішала його вдачі прямота,
Оту ж сп'янила його обличчя краса.
Цей йому госпóду свою передав,
А оця ганебно тіло своє віддала.
Взрівши це, відвернувся Йосиф,
Страшний суд маючи на думці,
Бо все бачить Невсипуще Око.

Ікоє 4

Протизаконне діло навиворіт перевертало лад речей:
Раб над пристрастями панував,
Над всякою усолодою, як цілковитий владар,
А володарка зробилась полонянкою гріха.
Кожен бо, хто чинить гріх, є рабом гріха (Йо 8,34);
Такий, все інше вважаючи за сон,
До пожаданого ж тягнеться цілком.
Так і владарка праведного Йосифа потяглась
До тої краси чудової юного раба.
Бо позираючи на юнака поглядом розпусним,
Стрілами незримими скарала свою душу.
Чим дужче юнак красою сіяв,
Тим більше глузд її покидав.
Пропонувала вона полум'я усолоди,
Він же ада вогонь негасимий протиставляв,
Бо все бачить Невсипуще Око.

Ікос 5

Ціле єгїптянки серце охопило похоті безумство,
Й уразою скритною уражена, приймала ядучу отруту,
Та рани оці солодкими вважала, неначе безумна.
Крізь очі свої із сагайдака цнотливого стріли
поглинаючи,

І себе своїм розпутством ранячи,
За задоволення вважала бідолашна ці поранення.
Нудьга розгнуздана облягала ум її,
Та пристрасть вийти на яв не змогла.
Бо і в Йосифа присутності мучилась вона,
Знову ж і в відсутності ще більше розпалася.
Лестила йому словами ласкавими,
Випробувати його поспішаючи.
Відкидав же Йосиф, муж благочестивий,
Жінки тої поведінку нечестиву,
Бо все бачить Невсипуще Око.

Ікоє 6

До перелюбу підмовник, диявол єгиптянці на поміч
прийшов,
І каже: О жінко, будь мужня, бо ти –
стародавній і дужий гачок,
Приготуй приманку й юнака упіймай.
Кóси, немов на нього сіті, на своїй голові заплети,
Вид свого лица причепури́,
Скрашуючи його розмаїтими рожевими рум'янцями.
Оздоб і шию свою намистами з золотими кружалами.
Дорогоцінним убранням себе огорни,
Численними пахощами, що розчулюють парубків,
себе намасти,
Бо боротьба має бути грізна й чимала.
Оцей протиставив тобі чистоту,
Ти ж любовою протистиави йому.
Щоб нам на посміховище ти не зазнала поразки,
Адже він тобі скаже: Те, що хочеш, я не скою,
Бо все бачить Невсипуще Око.

Ілюс 7

Непрстойну зовнішність повидав юнак благочестивий
І відчув до неї ще більшу огиду.

Він бачив світлу видимість,

Та помічав підступний замисел всередині,

І поквапно від неї утік, як від скритої єхидної змії.

Тому жалюгідна, від благородного не зносячи

презирства,

Усякий стид відкинула із серця й розпутство своє

обнажила.

Бо сперш вона, мов інша жінка, добивалась,

А тут уже сама викликала й до бою з ним вступала.

Язик у неї гостріший за ножа,

І убивчий словами усолоди.

Очаровувала його способами багатьма,

Але ум його не відхилила з правої дороги.

Оскільки він мовляв: Не вчиню гидоти,

Маючи завжди огиду до гріха,

Бо все бачить Невсипуще Око.

Іквс 8

О безумство крайнєє розгнузданої жінки, що до Йосифа
розпалилась!

Бо коли добачила, що він її лестошам аніак
не піддається,

Ані молодецьким пристрастям не уступає, до нього
так волала:

Ти є раб мій куплений, мені проданий,
щоб мені корився!

Господарем усього дому я тебе зробила,

Стань же й господарем моїм, твоєї господині.

Я не вважаю за зневагу моє пониження до тебе,

Бо поміж панством і рабством немає різниці.

Один усім отець – Адам, мене навчили,

Мати теж усім одна – родоначальниця Єва.

Ми всі рівні між собою,

Як учасники тої самої природи.

Не бійся, мов той, що беззаконня коїть,

Ані не вір отим, що тобі говорять,

Що все бачить Невсипуще Око.

Ікос 9

Твою у всім порядну поведінку зрячи,
Тебе ціную понад інших твоїх колег по рабству.
Бо сором'язливість у очах твоїх і на устах,
Якої в мені брак,
І всяке благопристойне почуття ти маєш,
Таке, як я бажаю.
Сюди-но! Почуй мій голос, явлю тобі мій намір.
Бо сповню тебе превеликих утіх, як мені піддашся,
І багатими подарунками відплачу́,
Ба й поважніше тебе представлю чоловіку моєму́,
Й визволити з рабства через нього тебе поспішу́,
Бо, злягаючись із господинею, рабом не зватимешся
більш.

А якщо не скоритися мені, достоту біда грозить тобі,
Бо на закування в кайдани тяжкі тебе видаю
Й на смерть люту тебе віддаю.
Отож, не зважуйся сам собі зашкодити,
Бо то неправда те, що ти вважаєш,
Що все бачить Невсипуще Око.

Ікос 10

Жінка оттаке говорила, та не змогла нітрохи захитати
непохитну твердиню.

Від лестощів він не придрімав, але ще більше чуйний
розум мав,

Й нерозграбованою цінність ціломудрія охороняв.

Озираючись туди й сюди, тільки цю шалену бачив,

Бо повідсилала всіх людей вона із хати,

Й сам на сам отак мовляла:

Докіль терпітиму тебе мені неслухняного?

Зараз час насолодитися мені ложа жаданого,

Бо немає тут з домашніх нікого,

І звершитись тому, про що кажу, не заважає нічого.

І вогняними стрілами у нього влучала,

Та аніяк його не запалляла.

Бо всередині ціломудріє струменіло

Й мерзенні верзіння погасило,

Бо все бачить Невсипуще Око.

Ікос II

Коли промовляла отак ця шалена
І юнака спокушала,
Великий борець Йосиф виходить на спокус арену,
І противника розмаїтого побороти бажає.
І два соратники водночас увійшли
і обом на допомогу стали.

З Йосифом стояла Чистота, а перед жінкою
стояло Любострастя.

Серед них боровся муж – чистоти любитель,
Проти нього воювала любителька лукавства – жінка.
Вона його манила й до перелюбства зазивала,
Та благородний безсоромну подолати намагався.
Ангели Йосифу допомагали,
А жінці демони на поміч прибігали.
Владика ж згори зрячи,
Вінчав похвалами переможця,
Бо все бачить Невсипуще Око.

Інок 12

Словами ціломудрія Йосиф відповів,
Гукаючи несамовитій:

Я – куплений раб твій, який через заздрість
зазнав кривди.

Та хоч і проданий я тілом, я по духу вільний.
Благородність поведінки папір й чорнило замазати
не можуть,

Подібно як пільма, яка затьмарює повітря,

Не послаблює сіяння сонця,

Або як хмару проганяє вітер,

І пламені сонця знову променіють.

Так і це рабство прійде,

І моя свобода засяє знову.

Вся Єгипетська земля буде мені коритись,

Бо я не корюся усолодам огидним.

Бо це мені колись об'явив,

Єдиний, що відає зарання прийдешнє,

Бо все бачить Невсипуще Око.

Інок 13

Як-но вчула юнака, що таке промовляє,
То знову його заходиться вмовляти,
І таке йому повідає: Те, що нерабська аж ніяк твоя
 поведінка,
Це видно на ділі. У тім впевнена я й про це тобі
 свідчу,
Бо звершив ти належне вільному служіння.
У всіх ділах твоїх ти бездоганний,
Незлюбивий і до колег своїх по рабству,
Тому явно ти походиш від батьків благородних.
Саме тому в мої руки попав ти,
Щоб стала я причиною численних для тебе благ,
І щоб Єгипетська країна завдяки мені тобі служила.
Лише мене, що нині твоя господиня,
І плекає до тебе любов,
До спільної радості таки прийми.
І не устрашайся, помишляючи знову,
Що все бачить Невсипуще Око.

Інок 14

На оці слова відказує Йосиф
Отій найрозпутнішій жінці:
Правду кажеш, що я паросток із кореня благого.
А на тебе дивлюсь як на нерозумне створіння
І тікаю від поєднання з тобою.
Бо якщо хтось розуму не має, що життя його гнуздає,
Той себе як нерозумна тварина поводить,
Й до усолод непристойних його заносить.
Тому пристрастей тілесних не переносу,
Але напади їх перемагаю повздержністю.
Понині я чистий від тої гидоти,
І нині не оскверню мого тіла перелюбом.
Бо нечестиво й незносно
Чуже подружжя пограбувати в іншого мужа,
Але ще більший для мене засуд,
Як обитель Господню зневажу,
Бо все бачить Невсипуще Око.

Ікос 15

Послухай, юначе, – жінка відвічає
Трудящому на ниві ціломудрія, –
Твій володар, як знаєш,
На мою волю завжди пристає.
І в силі я зашкодити тобі і навпаки – тебе в його очах
піднести́.

Він покладає на тебе хороші надії
З огляду на попереднє добре про тебе вражіння.
Мене він любить також, як завжди цнотливу,
Бо бездоганна я пробувала понині.
А якщо господар, як я сказала, нам довіряє,
І ніхто на землі наш учинок не бачить,
Чому ж покоритися моєму проханню не бажаєш?
Ти б цього не заслужив на свої прохання.
Мури нас звідусюди заступають,
А зверху покрівля покриває.
Отож, не бійся там, де страху для тебе немає,
Ані не устрашайся, на увазі маючи знову,
Що все бачить Невсипуще Око.

Ікос 16

Напоумити стараючись оцю жалюгідну,
Йосиф цнотливий відповідає:
Не радь мені лукаве,
Як колись Єва Адаму. Геть!
Бо не скуштую я з древа, яке подає мені смерть.
Є в мене рай – чистота, яка розмаїті випромінює
пахощі,
Бо що чудовіше за чистоту?
Ті, що її зберігають, як ангели сіятимуть.
Хоч і не повидали би, справді, вчинку цього ті,
що в цім домі з нами живуть,
Бо вони є людьми і потайне не зрять,
Але я маю совість обвинувача.
Якби тільки дерзнув я діло протизаконне вчинити,
Навіть якщо б і ніхто не викрив мене за перелюб,
Я маю Суддю, який в доказах не має потреби,
Зважаючи завжди на нього, трепечу,
І від усолод безсоромних тікаю,
Бо все бачить Невсипуще Око.

Інок 17

Якби й повірив я тобі, що мури звідусіль
Під час гріха нас заступають,
І що ніхто не бачить на землі
Того нечестя, що зі мною вчинити бажаєш,
Від Того, хто бачить потайне, куди нам втекти,
скажи мені, жінко?

Якщо і муж твій неprisутній, але Суддя мій
невідсутній нині.

Якщо й не бачить мене властитель на ложі своєму,
Але бачить мене Той, який судить таємне.
Як же втаюсь від Того, що вивідує серця й утроби?

(Пс 7,10)

Тай саме небо завалиться на мене.
Дарма на мури покладаємось, вони нічим не допоможуть,
Не заступа перелюбства небесна покрівля.
Усе наге та очевидне
Для Відучого потайні провини.
Отож, я не наважуюсь вчинити
Лукаве перед Господом,
Бо все бачить Невсипуще Око.

Івс 18

На ці слова розпалена шалена
Несподівано підходить до цнотливого,
За хітон його хапає і благочестивого
Тягне силоміць, говорячи:
Послухай мене, наймиліший! Ходи-но сюди!
Зближся зі мною!

Звідси тягнула його єгиптянка,
Навпроти ж до себе його Благодать відтягала.
Волала оця: Розділи ложе зі мною!
А згори Благодать: Чувай разом зі мною!
З нею запекло диявол воював,
Й руками шалено благородного борця стискав.
А супроти Ціломудріє подвигалось до бою,
Пориваючись попустити захват рук ворожих.
Промовляло ж воно: Роздерлася одіж,
Та не ушкоджено тіла цнотливого.
Бо від Судді протиборства одержить він,
Як переможець, одержу нетління,
Бо все бачить Невсипуще Око.

Ікос 19

Одержує Йосиф великий вінець,
Як за ціломудріє правдивий борець.
Бо зберігаючи до ціломудрія любов,
Дав радше здерти з себе одіж,
І в славу неймовірну зодягнувся
Увінчаний вінцем перемоги.
Єгиптянка напала на нього,
Мов небезпечна лисиця на виноградник,
В надії увесь виноград зібрати,
Та лише листки зуміла вдержати.
Вгорі ангели раділи з Йосифом праведним,
Внизу демони плакали з жінкою неправою.
Оцей зі свого одягу обнажений,
Щоб неушкодженими оберегти всі почуття.
Шалена ж у сором вдягається,
А з сором'язливості непристойно роздягається.
Мудрець же заслужено в почестях,
Як той, що утік від гріха великого,
Бо все бачить Невсипуще Око.

Інок 20

Як достойно оспіваю рясно оспіваного мужа,
Вищого від усякої похвали?
Він – мов той човен міцний,
Який утік від усолод лютої бурі,
І до ціломудрія тихої пристані причалив.
Оцей і в домі, немов по розпаленій печі, ходив,
Бо увібравши у себе подув роси з висоти,
Він всепожираючу потугу вогню загасив.
Оце багатоборство великого Йосифа,
Оце ж похвала борця благородного.
Те, що тоді сталось в кімнатчині укрито,
Оспівується по світі усьому щоднини.
Бо прекрасне ніколи не вгасає,
Навіть якщо й багато спокус його облягають.
Бо Ізбавитель від них усіх
Вибавляє слуг своїх,
Бо все бачить Невсипуще Око.

Ікос 21

Єдинокровні не так давно затіяли проти нього змову,
Заздрісні через сни про царство.
І замірившись його вбити,
Лише, однак, в намірі зло учинили,
А в дію не привели оце заколення несправедливе.
Кров'ю хітон обагривши, та не ушкодивши
його володільця,
Бо Бог живим уберіг його,
Хоч і батько як загиблого оплакував його.
Перелюбниця оця знову проти хітона війною пішла,
Душі ж полководця благородного не поранила.
Бо він у міцне всеоружжя був одягнений,
Яке всякі підступи страстей недієвими чинить.
Його, вірні, наслідувати поспішімо,
Бо і нині проти нас здимається омана тілесних усолод,
Але їй нехай не піддається ніхто,
Бо все бачить Невсипуще Око.

Ікос 22

Одержав він вінець від Бога і уславлену в піснях
перемогу,
Отой над пристрастями великий над собою володар.
Воістину його пам'ять повсюдно
Завжди вшановують вірні,
Бо не заволодів над ним тілесний гріх.
Адже відкинув він всілякі беззаконні обіцянки
розпутної жінки,
Яка лестила йому словами й ділами,
У в'язниці померти воліючи радше.
Що ж учиню я нещасний і засуджений,
Якого рука гріха завжди заплутує.
Як єгиптянка на Йосифа наступає,
Так і мене до помислів неподобних оця потягає.
Але взиваю до Тебе, Всесильне!
Вибав мене від їх тиранії, о Христе,
Щоб я був спасенний як Йосиф,
Заступництвом Богородиці я – твій вірний служитель,
Бо все бачить Невсипуще Око.